

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/84/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117221415
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6117221415.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Danice Kočičkovej, v spore žalobcu O. O., narodeného XX. XX. XXXX, trvale bytom A. č. XXX, XXX XX A., prechodne bytom XX. B.č. XX/XX, XXX XX C., proti žalovaným 1/ Ústav na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová, so sídlom Sládkovičova č. 80, 974 05 Banská Bystrica, 2/ Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov, so sídlom Gučmanova č. 19/670, 920 41 Leopoldov, 3/ Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ilava, so sídlom Mierové námestie č. 1, 019 17 Ilava, 4/ Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže, so sídlom Šagátova č. 1, 821 08 Bratislava, o antidiskriminačnej žalobe pre porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 9C/44/2017-330 z 19. júna 2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica vo výroku, ktorým v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (druhý výrok) a v závislom výroku o trovách konania (tretí výrok), p o t v r d z u j e.

II. Žalovaným 1/ - 4/ náhradu trov tohto odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 19. 06. 2020 konanie v časti, v ktorej sa žalobca domáhal vo vzťahu k žalovaným 1/ až 4/ v súvislosti s porušením zásady rovnakého zaobchádzania neposkytnutím možnosti nepretržitého 8-hodinového spánku, upustenia od tohto konania a v časti, v ktorej sa domáhal od žalovaných 1/ až 4/ v súvislosti s porušením zásady rovnakého zaobchádzania jeho držaním v oddiele s bezpečnostným režimom, uloženia povinnosti upustiť od svojho konania, zastavil (prvý výrok) a v prevyšujúcej časti súd prvej inštancie žalobu zamietol (druhý výrok).

O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalobca je povinný nahradiť žalovaným 1/ až 4/ trovy konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bude rozhodnuté o ich výške (tretí výrok).

Z odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu vyplýva, že žalobca sa antidiskriminačnou žalobou domáhal:

I.

a) určenia, že žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/ vo vzťahu k nemu porušili zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s poskytovaním stravy,

b) uloženia povinnosti žalovaným 1/ až 4/ upustiť od svojho konania,

c) uloženia povinnosti žalovaným 2/ a 4/ zaplatiť nemajetkovú ujmu vo výške 2 800,- Eur,

d) žalovaným 3/ a 4/ uložiť povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu 800,- Eur,

e) žalovaným 1/ a 4/ nahradiť nemajetkovú ujmu 200,- Eur;

II.

a) určenia, že žalovaní 1/ a 4/ vo vzťahu k nemu porušili zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti,

b) uložiť im povinnosť upustiť od tohto konania,

c) uložiť im povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu 1 000,- Eur za každý mesiac porušovania zásady rovnakého zaobchádzania v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti odo dňa 01. 03. 2017 až do jeho ukončenia, resp. do vydania rozsudku;

III.

a) určenia, že žalovaní 1/ a 4/ vo vzťahu k žalobcovi porušili zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s neposkytnutím možnosti nepretržitého 8-hodiného spánku,

b) uložiť im povinnosť upustiť od svojho konania,

c) uložiť im povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu 500,- Eur za každý mesiac porušenia tejto zásady od 01. 12. 2016 do jeho ukončenia, resp. do vydania rozsudku;

IV.

a) určenia, že žalovaní 1/ a 4/ vo vzťahu k nemu porušili zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s možnosťou prístupu k advokátovi,

b) uložiť im povinnosť upustiť od svojho konania,

c) uložiť povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu vo výške 1 500,- Eur;

V.

a) určiť, že žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/ vo vzťahu k nemu porušili zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s možnosťou prístupu k vlastnému počítaču,

b) určiť, že žalovaní 1/, 3/, 4/ vo vzťahu k nemu porušili zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s možnosťami prístupu k ústavnému počítaču,

c) uložiť povinnosť žalovaným 1/, 4/ upustiť od tohto konania,

d) uložiť povinnosť žalovaným 2/ a 4/ zaplatiť nemajetkovú ujmu vo výške 800,- Eur,

e) uložiť povinnosť žalovaným 3/, 4/ zaplatiť nemajetkovú ujmu 1 500,- Eur,

f) uložiť povinnosť žalovaným 1/, 4/ zaplatiť nemajetkovú ujmu vo výške 2 800,- Eur;

VI.

a) určenia, že žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/ vo vzťahu k nemu porušili zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s držaním žalobcu v oddiele s bezpečnostným režimom,

b) uložiť povinnosť žalovaným 1/ a 4/ upustiť od svojho konania,

c) uložiť povinnosť žalovaným 2/, 4/ zaplatiť nemajetkovú ujmu vo výške 4 200,- Eur,

d) uložiť povinnosť žalovaným 3/, 4/ zaplatiť nemajetkovú ujmu 3 000,- Eur,

e) uložiť žalovaným 1/, 4/ povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu 600,- Eur za každý mesiac porušovania zásady rovnakého zaobchádzania v súvislosti s držaním žalobcu v oddiele s bezpečnostným režimom od 01. 12. 2016 do jeho ukončenia, resp. do vydania rozsudku;

VII.

a) určenia, že žalovaní 1/ a 4/ vo vzťahu k nemu porušili zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s dostupnosťou tovaru v ústavnom bufete žalovaného 1/,

b) uložiť povinnosť žalovaným 1/ a 4/ upustiť od svojho konania,

c) uložiť povinnosť žalovaným 1/ a 4/ zaplatiť nemajetkovú ujmu 150,- Eur za každý mesiac porušovania zásady rovnakého zaobchádzania v súvislosti s dostupnosťou tovaru v ústavnom bufete žalovaného 1/ od 01. 01. 2017 až do jej ukončenia, resp. do vydania rozsudku;

VIII.

a) určenia, že žalovaní 1/ a 4/ vo vzťahu k nemu porušili zásadu rovnakého zaobchádzania v súvislosti s výkonom práva na telefonovanie,

b) uloženia im povinnosti upustiť od tohto konania,

c) uloženia im povinnosti nahradiť nemajetkovú ujmu vo výške 350,- Eur za každý mesiac porušovania zásady rovnakého zaobchádzania v súvislosti s výkonom práva na telefonovanie od 01. 04. 2017 až do jeho ukončenia, resp. do vydania rozsudku.

Žalovaní žiadali žalobu zamietnuť.

V priebehu konania vzal žalobca v časti žaloby pod bodom III b/ a VI. b/ späť. Súd prvej inštancie v tejto časti konanie zastavil v zmysle ust. § 145 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 3 ods. 2, 5, 6, § 4 ods. 1, § 12, § 36 ods. 1, 2, § 96, § 97 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody (ďalej aj „ZoVTOS“), § 2 ods. 1, § 2a ods. 2, 8 písm. a), § 3 ods. 1, § 5 ods. 1, § 9 ods. 1, 2 a 3, § 11 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou

(ďalej „antidiskriminačný zákon“), článku 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) a § 194 ods. 1, 2 CSP.

Diskrimináciou je znevýhodňujúce konanie, keď sa v tej istej situácii zaobchádza s jedným človekom alebo skupinou ľudí inak, než s iným a to na základe jeho odlišností. Diskriminačné dôvody, pre ktoré sa diskriminácia zakazuje, sú uvedené v citovanom ustanovení § 2 Antidiskriminačného zákona a to demonštratívny spôsobom (okrem nich tento výpočet zahŕňa aj zdravotné postihnutie, vek, sexuálnu orientáciu, manželský a rodinný stav). Väčšina týchto dôvodov sa týka vlastností alebo daností, ktoré sú dané človeku ako ľudskej bytosti a ktoré tvoria podstatnú a neoddeliteľnú časť jeho identity.

Dôvod iného postavenia nie je špeciálne definovaný. Z komentára k Antidiskriminačnému zákonu (autorka Janka Debrecéniová) vyplýva, že iné postavenie buď vyplýva výslovne z iných právnych predpisov, v ktorých je zakotvená povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania (napr. Zákonník práce), alebo ich je potrebné posudzovať ad hoc, napr. príslušnosťou k subkultúre alebo k určitému regiónu.

V zmysle nálezu Ústavného súdu SR PL 8/2014 diskrimináciou nie je hodnotenie ľudí podľa ich individuálnych vlastností ale podľa príslušnosti k určitej spoločenskej skupine. Ak absentuje diskriminačný dôvod, nemožno hovoriť o porušení zákazu diskriminácie. Diskriminačné kritérium a to aj vo vzťahu k inému postaveniu alebo inému zmýšľaniu musí byť dané vopred a musí byť príčinou alebo dôvodom nerovnakého zaobchádzania.

Súd prvej inštancie predovšetkým skúmal možnosť aplikácie antidiskriminačného zákona na predmet sporu.

Antidiskriminačný zákon upravuje zásadu rovnakého zaobchádzania, ale len v oblasti sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, pri poskytovaní tovarov a služieb ako aj v oblasti pracovnoprávných a obdobných vzťahov (§ 5 a § 6). Aj keď v článkoch III. až XXI. nie je uvedený ZoVTOS, zákony, na ktoré sa antidiskriminačný zákon vzťahuje, nie sú v týchto článkoch uvedené vyčerpávajúcim spôsobom (viď poznámka č. 1 k § 3 ods. 2).

Antidiskriminačný zákon je potom potrebné aplikovať aj na ZoVTOS, ktorý v ustanovení § 3 ods. 2 naň odkazuje, ale len v rozsahu uvedenom v § 5 a § 6 antidiskriminačného zákona.

Súd prvej inštancie uviedol, že nároky, ktorých sa žalobca pod bodom I. až VIII. žalobného petitu domáhal, nemožno subsumovať pod oblasť ochrany uvedenú v § 5 alebo § 6 antidiskriminačného zákona, okrem nároku pod bodom II., ktorý sa týka porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

Ostatné žalobné nároky nemožno podradiť pod žiadnu oblasť, na ktorú sa vzťahuje antidiskriminačný zákon (§ 5 a § 6), keďže žalovaní 1/-4/ neposkytujú tovar, služby, vzdelávanie ani sociálne zabezpečenie väznených osôb.

Súdna prax sa ustálila pri antidiskriminačných žalobách na tom, že v zmysle ust. § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona žalobca v konaní musí nielen tvrdiť skutočnosti svedčiace o porušení zásady rovnakého zaobchádzania, ale ich aj musí preukázať. V žalobe ďalej musí tvrdiť (nie už preukázať), že sa s ním konalo diskriminačne a uviesť aj diskriminačný dôvod. Až následne je na druhej strane, aby preukázala opak (viď uznesenie ÚS SR IV.ÚS/16/09).

Súd prvej inštancie konštatoval, že vo vzťahu k II. žalobnému petitu a jeho skutkovej špecifikácii v bodoch 6, 7, 8 žaloby ako aj vo vyjadreniach žalobcu v priebehu konania, žalobca považoval za porušenie zásady rovnakého zaobchádzania v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti zo strany žalovaných 1/ až 4/, pretože napriek tomu, že sa objektívne sťažoval na bolesti v spodnej časti chrbta, bola mu znemožnená individuálna rehabilitácia a napriek domáhaniu sa diétnej úpravy stravy (vyšší obsah bielkovín), mu nebol poskytnutý liečebný diétny režim. Dôvodom tejto priamej diskriminácie zo strany žalovaných 1/-4/ bol jeho samotný status odsúdeného a podávanie sťažností, žalôb a podnetov proti žalovaným 1/-4/ a odmietanie diskriminácie, ktoré predstavujú iné zmýšľanie a iné postavenie (bod 72 žaloby).

Súd prvej inštancie k tomuto uviedol, že návrh v tejto časti považoval za bezdôvodný, keď žalobca netvrdil, ani nepreukázal, že sa malo jednať o znevýhodňujúce konanie v porovnaní s inými ľuďmi alebo skupinou ľudí v rovnakom alebo v obdobnom postavení, t. j. odsúdenými. Z vyjadrení žalobcu pritom vyplynulo, že mu bolo umožnené cvičenie, rovnako ako ostatným odsúdeným v multifunkčnej miestnosti, a že to aj využíval, tiež že mu bolo robené vyšetrenie žľáz, röntgenový snímok ako aj CT. Porovnávanie sa s osobami neobmedzenými na osobnej slobode vo vzťahu k postupu ošetrojúceho lekára nemôže predstavovať diskrimináciu zo strany žalovaných 1/-4/. Pokiaľ mal žalobca za to, že postup ošetrojúcej lekárky nebol lege artis, mohol v tej dobe, t. j. v období roku 2017, požiadať Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou o prešetrenie jej postupu. Keďže sám uviedol, že jeho sťažnosti neboli zaznamenávané v zdravotnej dokumentácii a v súčasnej dobe sa jeho zdravotný stav zlepšil, bolo

by nariadenie znaleckého dokazovania na túto otázku nehospodárne a zbytočné. Predovšetkým však žalobca neunesol svoje dôkazné bremeno ohľadom tvrdení a preukázaní takého konania, u ktorého by vo vzťahu k žalobnému petitu II. bolo možné dostatočne odôvodniť záver, že došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania v porovnaní s osobami v rovnakom alebo obdobnom postavení.

Súd prvej inštancie sa ďalej zaoberal ostatnými uplatnenými nárokmi žalobcu z hľadiska namietaného porušenia článku 14 Dohovoru, keďže považoval z uvedených dôvodov aplikáciu antidiskriminačného zákona za vylúčenú.

Z judikatúry ESLP vyplýva, že sám o sebe článok 14 Dohovoru nemožno porušiť. Je viazaný na chránené hmotné práva uvedené v ostatných článkoch Dohovoru, pričom porušenia princípu rovnosti a nediskriminácie sa možno domáhať len v spojení s porušením konkrétneho základného práva alebo slobody upraveného v Dohovore (viď II. ÚS. 10/99). Z uvedeného vyplynulo, že porušenie práv v Dohovore samo o sebe neznamená diskrimináciu. Súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody a jeho výkon predstavuje jeden z najzávažnejších zásahov štátu do základných práv a slobôd človeka, kedy tak štát činí legitímne v zmysle Ústavy SR a príslušných zákonov na účely ochrany kvalifikovaných záujmov. Záujem na ich ochrane prevažuje nad osobným záujmom páchatel'ov trestných činov.

Vo vzťahu k žalobnému petitu I. právo na podávanie stravy osobám odsúdeným vo výkone trestu odňatia slobody súd prvej inštancie uviedol, že toto možno subsumovať pod článok 3 a 8 Dohovoru. Žalobca netvrdil, ani nepreukázal, že by sa zo strany žalovaných 1/-4/ malo v tejto súvislosti voči jeho osobe postupovať znevýhodňujúco v porovnaní s ostatnými odsúdenými v jeho postavení. Čo sa týka výkladu článku 3 Dohovoru vo všeobecnosti, v zmysle judikatúry ESLP zlé zaobchádzanie musí dosahovať minimálnu úroveň závažnosti, aby spadalo do rozsahu článku 3. V konaní nebolo sporné, že stravné dávky sa všetkým, vrátane žalobcu, podávali v súlade s interným predpisom rozkazom ministra spravodlivosti č. 10/16 a § 19 zákona 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody (ďalej v texte len „ZoVT“). Ustanovenie § 19 ZoVTOS umožňuje, aby odsúdeným bola podávaná strava s prihliadnutím na druh a náročnosť vykonávanej práce, vek a zdravotný stav. Žalobca netvrdil, že by vykonával u žalovaných prácu. Nepreukázal, že by jeho zdravotný stav vyžadoval zvýšenie podávanej stravej dávky. Sám uviedol, že vzhľadom k tomu, že schudol došlo k zlepšeniu jeho zdravotného stavu. Z pripojeného sumáru sťažností žalobcu v roku 2017 vyplýva, že sa sťažoval na nedostatočný príjem bielkovín vzhľadom k jeho nutričným potrebám, nie na množstvo stravy. Na základe uvedeného mal súd za to, že nedošlo k porušeniu práv žalobcu garantovaných Dohovorom a v tej súvislosti k diskriminačnému konaniu. Žalobca nie je vo výkone trestu v postavení spotrebiteľa, z uvedených dôvodov súd prvej inštancie nevykonal navrhnutý dôkaz na zistenie definície priemerného spotrebiteľa a odporúčaných výživových dávok MZ SR. Aj v súvislosti s odporúčaním Rec (2006/2 Rady Európy výboru ministrov o európskych väzenských pravidlách, bodu 22. 2) požiadavky na výživnú stravu vrátane jej minimálneho energetického a proteínového obsahu majú byť upravené vo vnútroštátnom práve. Takouto úpravou je citované ustanovenie § 19 ZoVT a rozkaz ministra spravodlivosti č. 10/16.

K žalobnému petitu III. súd prvej inštancie uviedol, že tento nárok možno subsumovať pod základné ľudské práva upravené v článku 8 alebo 3 Dohovoru. Ako uviedol aj samotný žalobca, posudzovanie zásahu do základných ľudských práv v zmysle Dohovoru musí predstavovať aj určitú intenzitu. Tvrdené rušenie spánku žalobcu zapaľovaním svetla pri kontrolách a hlukom zo susedného oddelenia nepreukazovalo takúto intenzitu a bolo legitímne. Navyše bolo preukázané, že aj v súčasnej dobe, napriek prepusteniu žalobcu z oddelenia OBR, sa tento stále na vlastnú žiadosť nachádza v tej istej cele. Žalobca netvrdil ani nepreukázal, že by sa malo jednať o diskriminačné konanie v porovnaní s osobami, ktoré sa nachádzali v obdobnom postavení vo výkone trestu odňatia slobody, zaradené do OBR.

Vo vzťahu k žalobnému petitu IV. žalobca nepreukázal tvrdenie, že v iných ústavoch pre výkon trestu odňatia slobody bol zabezpečený kontakt s advokátom vo väčšom rozsahu, než u žalovaného 1/ (viď Ústavný poriadok žalovaného 2/; čl. 51 spisu). Sama o sebe táto skutočnosť (ak by aj bola preukázaná) nemôže predstavovať diskriminačné konanie vo vzťahu ku žalobcovi pre ním tvrdený diskriminačný dôvod (iné zmýšľanie a iné postavenie), keďže sa týka všetkých odsúdených nachádzajúcich sa vo výkone trestu u žalovaného 1/. Je treba pritom rozlišovať právo na obhajcu v trestnej veci garantované v čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru a právo na kontakt s advokátom v inej než trestnej veci upravené v ust. § 38 ZoVTOS.

Zo strany žalobcu nebolo ani tvrdené, že by mu bol znemožňovaný styk s advokátom v zmysle § 38 ZoVTOS v konkrétnom prípade, len vo všeobecnosti tvrdil, že jeho možnosť u žalovaného 1/ rade stykať sa s advokátom a obhajcom mohla byť realizovaná z časového hľadiska v menšom rozsahu než u iných ústavov.

Žalobca potom neunesol dôkazné bremeno ani ohľadom tvrdenia znevýhodňujúceho konania na strane žalovaných 1/ až 4/.

Vo vzťahu k žalobnému petitu V. používanie notebooku (spadá pod čl.6,10 Dohovoru), žalobca porovnával časový rozsah možnosti používania počítača pre účely realizácie jeho práva na obhajobu a na zvyšovanie jeho právneho povedomia u žalovaného 1/ v porovnaní s osobami na slobode a s odsúdenými u žalovaného 2/. U žalovaného 2/ mal možnosť jeho používania podľa potreby - rozsah nešpecifikoval. V žalobe, ani v priebehu konania netvrdil, že by nemal u žalovaného 1/ prístup ku konkrétnym informáciám.

Rozhodnutie ESLP Kalda proti Estónsku, na ktoré žalobca poukázal, sa týkalo odopretia prístupu na internetové stránky obsahujúce preklady rozsudkov ESLP vo vzťahu k odopretiu prístupu k informáciám a sťaženia prístupu k uplatneniu práv. ESLP sa pritom v tomto rozhodnutí zaoberal otázkou porušenia práva garantovaného Dohovorom, ale nie v súvislosti s čl. 14.

Vo vzťahu k porovnávaniu možnosti používať vlastný počítač s osobami, ktoré nie sú obmedzené na osobnej slobode, žalobca toto vníma ako obťažovanie a neoprávnený zásah do svojich práv.

Podľa názoru súdu prvej inštancie je vo výlučnej kompetencii každého zákonodarcu zvoliť taký model obmedzení práv odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody, ktorým zabezpečí bezpečnosť, poriadok a upraviť ich práva tak, aby výkon trestu nebol v rozpore s jeho účelom.

Súd prvej inštancie konštatoval, že sa touto otázkou zaoberal už v konaní žalobcu voči žalovanému v 1/ vedenom pod sp. zn. 9C/45/2017, v ktorom sa domáhal žalobca okrem iných nárokov určenia neoprávneného zásahu do jeho práv obmedzením používania vlastného notebooku v súvislosti s ustanovením § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Z ustanovenia § 23 ods. 1 ZoVTOS vyplýva, že odsúdený môže mať pri sebe v cele veci osobnej potreby, medzi ktoré notebook nepatrí. Môže mu byť povolený riaditeľom ústavu. Žalobcovi však bol umožnený prístup na počítač dvakrát do týždňa mimo cely, pričom v cele mal možnosť pri sebe mať vlastné písomnosti a študijný materiál v súvislosti s konaniami vo veciach, v ktorých bol účastníkom. Tým mu bola dostatočným spôsobom zabezpečená realizácia jeho práva na informácie ako aj na obhajobu. Právo na informácie vo výkone trestu odňatia slobody podlieha prirodzeným obmedzeniam v súvislosti so znením ust. § 3 ods. 4 a § 4 ods. 1 ZoVT ako aj obmedzeniam vyplývajúcim z časového rozvrhu, materiálnych a personálnych podmienok v tom ktorom ústave, ako aj obmedzeniam vyplývajúcim zo zaradenia osoby odsúdeného do oddelení jednotlivých stupňov stráženia.

Vo vzťahu k žalobnému petitu VI. držanie v OBR súd prvej inštancie uviedol, že nebolo sporné, že v tomto sprísnenom bezpečnostnom režime bol držaný žalobca od počiatku výkonu trestu do podania žaloby a to z dôvodov uvedených v ust. § 81 ods. 2 ZoVTOS, na základe rozhodnutí riaditeľov ústavov žalovaných 1/-3/, t. j. osôb oprávnených na vydanie takéhoto rozhodnutia. Preskúvanie zákonnosti tohto rozhodnutia ani správnosti postupu nie je v kompetencii civilného súdu a to ani ako otázky predbežnej (§ 194 ods. 2 CSP), keďže toto rozhodnutie nespadá do sféry práva súkromného (§ 3 CSP), ani nebolo zverené do jeho rozhodovacej právomoci iným zákonom (§ 4 CSP).

Predmetom skúmania v tomto konaní je otázka, či došlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu, ak áno, či k nemu došlo v súvislosti s diskriminačným konaním. Bolo preukázané, že sa žalobca domáhal nápravy v iných konaniach, nedoložil však žiadne rozhodnutia svedčiace o nezákonnosti postupu žalovaných. Nepreukázal tiež, že by došlo zo strany žalovaných 1/-4/ jeho zaradením do OBR k znevýhodňujúcemu konaniu, pri ktorom by sa žalovaní 1/-4/ zachovali v obdobnej situácii k osobám v obdobnom postavení odlišne. Rozhodnutie ESLP Paluch proti Poľsku, na ktoré žalobca poukazoval, nerieši otázku porušenia práva sťažovateľa vo vzťahu k čl. 14 Dohovoru.

Vo vzťahu k žalobnému petitu VII. nákup tovarov v ústavnom bufete u žalovaného 1/ súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobca videl diskriminačný dôvod v inom postavení - zaradení do ústavu žalovaného 1/, keď u žalovaných 2/, 3/ bola cenová dostupnosť tovaru v ich bufete lepšia ako aj v porovnaní s osobami neobmedzenými na osobnej slobode. Súd prvej inštancie k tomu uviedol, že vzťahu k článku 14 Dohovoru právo nakupovať potraviny a veci osobnej potreby garantované v § 30 ZoVTOS neznamená, že toto právo majú odsúdení za rovnaké ceny vo všetkých ústavoch výkonu trestu odňatia slobody. Žiaden právny predpis negarantuje ani osobám, ktoré nie sú zbavené osobnej slobody, aby mohli nakupovať za rovnaké ceny v rôznych obchodoch alebo lokalitách. Vo vzťahu k článku 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv, ktorý upravuje ochranu majetku, tvrdným konaním nedošlo k porušeniu tohto práva žalobcu. Súd prvej inštancie nemal za preukázané, že by ceny v bufete žalovaného 1/ boli neprimerané k maloobchodným cenám v danej lokalite. Žalobca potom nepreukázal porušenie svojho práva zo strany žalovaných 1/-4/ a v tej súvislosti diskrimináciu.

Vo vzťahu k žalobnému petitu VIII. právo na telefonovanie blízkym osobám súd prvej inštancie konštatoval, že toto možno subsumovať pod právo upravené v čl. 8 Dohovoru - právo na súkromie. Tvrdené diskriminačné konanie predstavovalo obmedzenie rozsahu telefonovania žalobcu z dôvodu jeho zaradenia do OBR. Súd prvej inštancie konštatoval, že toto obmedzenie sa týkalo všetkých osôb

v porovnateľnom postavení ako žalobca - t.j. v zaradení do OBR, a to na základe vopred určených podmienok v RGR č. 19/2017 a pri zachovaní minimálneho rozsahu práva na telefonovanie upraveného v ust. § 27 ZoVTOS. Zaradenie do OBR s vyšším stupňom stráženia prináša pre odsúdeného aj širšie obmedzenie jeho práv. Porovnávanie sa s osobami zaradenými do oddielov s iným nižším stupňom stráženia nie je namieste a nepredstavuje diskriminačný dôvod z titulu iného postavenia. Súd prvej inštancie sa k rozsahu práva žalobcu na telefonovanie u žalovaného 1/ podrobne vyjadroval v konaní o jeho nárokoch na ochranu osobnosti vedenom pod sp. zn. 9C/45/2017, keď poukázal na rozhodnutie ÚS SR I.ÚS/429/17 týkajúce sa žalobcu a konštatoval, že rozsah a dôvod obmedzenia práva telefonovať bol legálny, legitímny a kontakt s blízkymi osobami a obhajcom v primeranej miere zachovaný. Čo sa týka cien telefónnych hovorov, súd prvej inštancie považoval argumentáciu žalovaného uvedenú v bode 16. rozhodnutia za relevantnú a prijateľnú a na túto odkazuje.

Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že nepovažoval námietku litispedencie vo vzťahu ku konaniu žalobcu prebiehajúcej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 19C/16/17 za dôvodnú. Predmetom tohto konania ako to vyplýva zo žaloby je síce antidiskriminačná žaloba, ale týkajúca sa nedostatočného vybavenia cely a prísunu vody v OBR, rozsahu návštev, návštev posilňovne a pod., t. j. nejedná sa o totožnosť predmetného sporu.

Súd prvej inštancie mal za to, že námietka vecnej pasívnej legitimácie žalovaného 4/ k tvrdenému porušeniu práv žalobcu vo vzťahu k jednotlivým žalobným petitom je dôvodná. Vo vzťahu k žalovanému 4/ tento nemohol porušiť práva žalobcu uvedeným antidiskriminačným konaním, keďže sám nekonal vo vzťahu žalobcovi a ani neovplyvňoval priamo konanie žalovaných 1/-3/ vo vzťahu k nemu. Pokiaľ vydával metodické usmernenia, rozhodnutia všeobecného charakteru a kontroloval činnosť žalovaných 1/-3/, toto konanie nemohlo predstavovať vo vzťahu k žalobcovi v porovnaní s inými osobami v jeho obdobnom postavení znevýhodňujúce konanie.

Na záver súd prvej inštancie okrem iného uviedol, že pokiaľ sa žalobca porovnával s osobami v obdobnom postavení, ale v iných ústavoch výkonu trestu odňatia slobody, podmienky výkonu trestu odňatia slobody musia zodpovedať štandardnom upraveným v európskych väzenských pravidlách aj keď sa môžu u jednotlivých ústavoch líšiť. Žalobca sa žalobou opätovne domáhal preskúmania nárokov (aj keď z dôvodu antidiskriminácie) z titulu zásahov do jeho chránených práv, ktorými sa už zaoberali súdy v iných konaniach, ako aj iné kompetentné orgány, a ktoré ich uznali za nedôvodné. Z tohto dôvodu mal súd prvej inštancie za to, že podanie žaloby v tomto konaní, predstavuje zneužitie práva v zmysle čl. 5 CSP. Súd prvej inštancie dodal, že všeobecnému súdu neprislúcha kontrola podmienok výkonu trestu odňatia slobody. Táto kompetencia je vyhradená subjektom uvedeným v § 97 ods. 1 písm. a) až d) ZoVTOS. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobu žalobcu v plnom rozsahu zamietol.

O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa zásady úspechu v spore v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP.

2. Žalobca podal formálne odvolanie do celého rozsudku súdu prvej inštancie, avšak z jeho obsahu vyplýva, že podal odvolanie de facto do výroku rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol (druhý výrok) a do závislého výroku o trovách konania (tretí výrok).

Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odvolanie odôvodnil porušením práva na spravodlivý proces, iných väd konania ktorých následkom bolo nesprávne rozhodnutia vo veci, väd pri dokazovaní a skutkových a právnych pochybení.

Podľa jeho názoru zápisnica o pojednávaní nekorešponduje v podstatných otázkach so zvukovým záznamom, pričom nebol vyzvaný na prednesenie záverečnej reči, a teda mu nebolo umožnené pred rozhodnutím právo záverečnej reči využiť.

Poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie jeho skutkovú a právnu argumentáciu fakticky ignoroval, nevysporiadal sa s ňou a porušil tak jeho právo na spravodlivý proces.

Mal za to že súd prvej inštancie záver o neunesení dôkazného bremena oprel výlučne o vlastný postup, ktorým mu znemožnil preukázať znevýhodňujúce zaobchádzanie.

Bol toho názoru, že závažnou vadou konania je najmä ignorovanie legitímnosti príkonu k vyšetrovacej zásade a odklonu od sudcovskej a zákonnej koncentrácie.

Ak súd prvej inštancie uviedol, že on neunesol dôkazné bremeno, ide o exces, nesprávne skutkové zistenia z dôvodu opomenutia podstatných skutkových tvrdení, ako aj porušenie práva na spravodlivý proces.

Keďže sporné ostalo to, či mu bola zdravotná starostlivosť poskytovaná správne a nie znevýhodňujúcim spôsobom z dôvodu jeho iného postavenia a tým iných diskriminačných dôvodov, súd prvej inštancie bol povinný mu zabezpečiť navrhovaný dôkaz týkajúci sa odborných otázok správnosti poskytovanej

zdravotnej starostlivosti, najmä keď v konaní nebolo sporné, že mu nebola poskytnutá v reakcii na objektivizované zdravotné problémy žiadna liečba ani liečebný režim.

Predmetná vec bola po skutkovej aj právnej stránke jednoduchá, on namietal znevýhodňujúce zaobchádzanie v porovnaní s inými odsúdenými a aj v porovnaní s osobami na slobode a to pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Úlohou súdu prvej inštancie bolo vykonať (zabezpečiť) navrhované dokazovanie, resp. aj ďalšie dokazovanie podľa príklonu k vyšetrovacej zásade, a po prípadnom zistení nesprávneho poskytovania zdravotnej starostlivosti preniesť dôkazné bremeno na žalovaného 1/, ktorý mal vyvrátiť, že s ním bolo zaobchádzané znevýhodňujúco z dôvodu jeho statusu väzňa a podávania sťažností, žalôb a podnetov proti žalovaným.

Ak teda súd prvej inštancie nevykonal navrhované dokazovanie k preukázaniu jeho namietaného znevýhodňovania pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, pričom ignoroval aj špecifiká sporu s ochranou slabšej strany, vlastným nesprávnym postupom mu znemožnil uspieť, priklonil sa tak na stranu žalovaného 1/, a týmto postupom boli naplnené dôvody pre zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie.

Osoba o diametrálne odlišných nárokoch na výživu je zákonite znevýhodnená, ak sa jej dostáva len časť výživy pri porovnaní s inými osobami, ktorých nároky na výživu poskytnutá stravná jednotka pokrýva, na rozdiel od neho.

Súd prvej inštancie pochybil aj ignorovaním legitímnosti príklonu vyšetrovacej zásade a odklonu od sudcovskej a zákonnej koncentrácie a neprávom opomenul aj fakt, že jeho argumentácia nebola žalovanými popretá ani spochybnená a závery súdu prvej inštancie sú tak v rozpore so zisteným skutkovým stavom.

Poukázal na zmatečnosť odôvodnenia rozsudku, keď najskôr súd prvej inštancie konštatoval, že nepreukázal, že by jeho zdravotný stav vyžadoval zvýšenie podávanej stravej dávky, pričom on vôbec nenamietal zvýšenie podávanej stravej dávky a vzápätí súd prvej inštancie konštatoval, že on sa sťažoval na nedostatočný príjem bielkovín vzhľadom na jeho nutričné potreby, nie na množstvo stravy, z čoho je zrejmé, v čom spočívala jeho diskriminácia.

Vzhľadom na fakt, že namietal nepriamu diskrimináciu teda rovnaké zaobchádzanie napriek rozdielnej situácii, čo súd prvej inštancie ignoroval a touto právnou argumentáciou sa zjavne vôbec nezaoberal, je napadnutý rozsudok svojvoľný a objektívne nepreskúmateľný vo vzťahu k právnemu záveru, že sa nemohlo jednať o priamu diskrimináciu. Súd prvej inštancie zaujal len právny názor, že nešlo o priamu diskrimináciu, hoci on priamu diskrimináciu v tejto súvislosti nenamietal, a z napadnutého rozsudku tak nevyplýva, prečo by sa nemohlo jednať o nepriamu diskrimináciu.

On vyvrátil vyjadrenie žalovaného 2/, poukázal na prípustnosť zabezpečenia faktickej rovnosti a toto žiadny zo žalovaných nepoprel.

Mal za to, že súd prvej inštancie teda prezentuje v rozsudku nepravdivé skutočnosti, prekrúca a zatajuje nesporné skutočnosti svedčiace v jeho prospech a závažným spôsobom tak spochybňuje svoju nestrannosť a porušuje jeho právo na spravodlivý proces. Úlohou súdu prvej inštancie malo byť konštatovanie, že po nespornom skutkovom zistení bolo s ním pri poskytovaní stravy zaobchádzané znevýhodňujúcim spôsobom v porovnaní s odsúdenými v inej situácii.

Uviedol, že pri vykonaní dokazovania k závažnosti znevýhodňujúceho zaobchádzania, mal súd prvej inštancie preniesť dôkazné bremeno na žalovaných, ktorí mali preukázať oprávnenosť tejto diskriminácie, keďže on aj tvrdil, čo je diskriminačným dôvodom.

Z rozsudku nie je zrejmé, ako sa súd prvej inštancie s vecou vôbec zaoberal z hľadiska namietanej diskriminácie, keďže súd prvej inštancie len svojvoľne konštatoval nedostatok intenzity zásahu do jeho práva, ktorá nie je podmienkou pre záver o diskriminácii, a keď nepravdivo a v rozpore so zisteným skutkovým stavom konštatoval, že on diskrimináciu netvrdil ani nepreukázal.

Súd prvej inštancie ďalej porušil jeho právo na spravodlivý proces, keďže z rozsudku nie je zrejmé, v čom z hľadiska prístupu k advokátovi nie je jeho situácia porovnateľná s osobami na slobode.

Zdôraznil, že úlohou súdu prvej inštancie bolo po nespornom skutkovom zistení, že on nemá u žalovaného 1/ možnosť prístupu k počítaču ako odsúdený u žalovaného 2/ a že on u žalovaných 1/, 2/ a 3/ nemal možnosť prístupu k vlastnému počítaču v porovnaní s osobami neobmedzenými na osobnej slobode, pričom tvrdil, že sa tak deje s označených diskriminačných dôvodov, vec správne právne posúdiť, čo však súd prvej inštancie neurobil a napadnutý rozsudok neumožňuje zodpovedať otázku, z akých dôvodov súd prvej inštancie uzavrel, že nesporné znevýhodňujúce zaobchádzanie nie je diskrimináciou.

Uviedol, že bez ohľadu na nesprávnosť právneho názoru súdu prvej inštancie o neprípustnosti posúdenia zákonnosti držania v OBR ako predbežnej otázky, posúdenie zákonnosti vzhľadom na nesporné skutkové zistenia o absencii dôvodov jeho držania v OBR na účely posúdenia namietanej

diskriminácie nebolo nevyhnutné. Aj zvukový záznam z pojednávania napokon dokazuje, že absencia odôvodnenia jeho držania nebola sporná.

Ďalej mal za to, že podstatou jeho skutkovej argumentácie bolo tvrdenie, že je zadržovaný výlučne z označených diskriminačných dôvodov. Predmetná vec teda bola po skutkovej aj právnej stránke, podobne ako ostatné veci, mimoriadne jednoduchá a úlohou súdu prvej inštancie bolo len to, že po nespornom skutkovom zistení o jeho znevýhodnenom držaní v OBR mal správne právne posúdiť, či žalovaní 1/, 2/, 3/ vyvrátili, že s ním takto nezaobchádzali práve z jeho tvrdených diskriminačných dôvodov.

Dodal, že súd prvej inštancie teda najskôr zabránil v preukázaní neprimeranosti cien v bufete u žalovaného 1/ opomenutím dôkazného návrhu a ignorovaním legitímnosti príkonu k vyšetrovacej zásade, následne poprel záver o zamietnutí žaloby pre nepreukázanie ich neprimeranosti. Súd prvej inštancie navyše neodôvodnil, čo je považované za primerané navýšenie cien.

Úlohou súdu prvej inštancie bolo po nespornom skutkovom zistení, že on je z cenovej dostupnosti tovarov v bufete u žalovaného 1/ znevýhodňovaný v porovnaní s odsúdenými vykonávajúcimi trest u žalovaného 2/, 3/ a jeho tvrdení, že k tomuto znevýhodňovaniu dochádza z dôvodu jeho iného postavenia, preniesť dôkazné bremeno na žalovaného 1/ a vec následne správne právne posúdiť. Z rozsudku však nie je zjavné, ako sa súd prvej inštancie vecou zaoberal z pohľadu namietanej diskriminácie.

Argumentácia súdu prvej inštancie je arbitrárna, nepreskúmateľná, fakticky ide len o konštatovanie neumožňujúce zistiť, prečo súd prvej inštancie nepovažoval uvedené skupiny za porovnateľné, a nemožno ju teda akceptovať. Súd prvej inštancie opomenul časť žalobnej argumentácie o absencii legitímneho cieľa, jeho neporovnateľnosti s označenými „komparátormi“ vo vzťahu k výkonu práva na telefonovanie, inak povedané, pri arbitrárnom závere o neporovnateľnosti situácii sa súd prvej inštancie zjavne nezaoberal tým, že jeho držanie v OBR z údajných preventívno- bezpečnostných dôvodov, bez ohľadu na jeho oprávnenosť nevyžadovalo obmedzenia práva na telefonovanie a ani žalovaní 1/ a 4/ netvrdili, že toto obmedzenie telefonovania bolo na účely posúdenia namietaného znevýhodňujúceho zaobchádzania objektívne a rozumne odôvodnené.

Poukázal na to, že v situácii, keď časť argumentácie žalovaného spochybňuje on konkrétnou protiargumentáciou, nie je prípustné len poukázať na napadnutú argumentáciu žalovaného bez vysporiadania sa s jeho protiargumentáciou. Odôvodnenie napadnutého rozsudku je nepreskúmateľné a arbitrárne aj v tejto časti.

Úlohou súdu prvej inštancie bolo pri nespornom skutkovom stave a jeho tvrdení, že je popísaným spôsobom znevýhodňovaný z diskriminačných dôvodov, preniesť dôkazné bremeno na žalovaných 1/ a 4/ a následne vec správne právne posúdiť.

V ďalšej časti odvolania uviedol, že metodika posudzovania diskriminácie odvíjajúca sa od záveru o porušení jeho práv v jednotlivých oblastiach namietaného znevýhodňujúceho zaobchádzania však nemá oporu v práve a je nesprávna.

Mal za to, že súd prvej inštancie jeho dôkazný návrh ignoroval a nerozhodol o ňom, čím porušil jeho právo na spravodlivý proces. Zjavná nesprávnosť metodiky posudzovania zákazu diskriminácie mala za následok nesprávne právne posúdenie veci. Nesprávnosť postupu súdu prvej inštancie je zvýraznená tým, že pokiaľ aj opomenul princípy aplikované v podobných otázkach Európskym súdom pre ľudské práva, nie je zjavné prečo ignoroval fakt, že Ústavný súd Slovenskej republiky sám tieto princípy prevzal a teda prečo nepostupoval podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky. Súd prvej inštancie teda zásadne pochybil, keď ignoroval časť jeho dôkazných návrhov, čím sám znemožnil lepšie zistiť skutkový stav a týmto protiprávnym postupom následne jeho sankcionoval neunesením dôkazného bremena, a najmä keď zaťažil konanie vadou nerešpektovania legitímnosti príkonu k vyšetrovacej zásade. Na prípustnosť záveru o diskriminácii nebolo nevyhnuté predchádzajúce uznanie porušenia niektorého z jeho práv, ako sa mylne domnieva súd prvej inštancie, ktorý v dôsledku tohto právneho excesu žalobu v časti namietanej diskriminácie zamietol.

V súvislosti s výkonom práv a slobôd priznaných Dohovorom je jeho situácia rovnaká ako situácia odsúdených v iných väzniciach, v porovnaní s ktorými bol znevýhodňovaný. Súd prvej inštancie túto zásadnú právnu otázku posúdil nesprávne. Je zásadne neprípustné znevýhodňovať skupinu odsúdených pri užívaní práv a slobôd priznaných Dohovorom len z dôvodu ich iného postavenia, ktorým je ich umiestnenie do konkrétnej väznice.

Európsky súd pre ľudské práva požadoval postavenie obvineného a odsúdeného za porovnateľné práve kvôli tomu, že posudzoval namietanú diskrimináciu pri užívaní práv priznaných Dohovorom týmito skupinami, preto záver súdu prvej inštancie, že odsúdení v jednotlivých väzniciach nie sú pri užívaní

konkrétnych práv priznaných Dohovorom, respektíve spadajúcich do ich rámca, je bezpredmetnou právnou absurditou.

Ak on nemal žiadne problémy so správaním a disciplínou, nebol dôvod obmedzovať - znevýhodňovať ho pri styku s rodinou a rovnako, ako tých odsúdených, ktorí mali v správaní a disciplíne vážne nedostatky, a preto sa z pohľadu otázky ospravedlnenia znevýhodnenia nemôže jednať o podobnú situáciu.

Pokiaľ sa namietané znevýhodňovanie týka otázok, ktoré možno považovať za relevantné tak pre odsúdených ako aj pre osoby neobmedzené na osobnej slobode, a u ktorých chýba zjavná súvislosť trestu odňatia slobody, rozdielnosť týchto situácií daná nie je. Ako príklad uviedol poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Záver súdu prvej inštancie o jeho neporovnateľnosti s osobami neobmedzenými na osobnej slobode je nielen neodôvodnený, ale zjavne v rozpore s právom, keďže cezeň je limitovaný len vo výbere poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, no nie pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, na ktorú má nárok rovnako ako každý, teda aj osoby neobmedzené na osobnej slobode.

Zdôraznil, že rozsudku súdu prvej inštancie nemožno ospravedlniť svojvoľné konštatovanie, že podanie žaloby bolo zneužitím práva.

V súvislosti s dozorom prokurátora Európsky súd pre ľudské práva uzavrel, že nedáva dotknutej osobe vynútiteľné právo na výkon dohľadu zo strany štátu, vrátane práva na účasť na konaní, a preto ho nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy. Aj táto skutočnosť preukazuje, že súd prvej inštancie nerozumie judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva a pri posudzovaní väzenskej problematiky zavádza vyložene absurdné a právom nepredvídateľnej praktiky a postupy.

3. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

Uviedol, že žalobca svojím odvolaním nevniesol do predmetného sporu nové skutočnosti než tie, ktoré prezentoval v samotnej žalobe, nepredložil nové podstatné návrhy a neuviedol dostatočnú právnu argumentáciu k vyvráteniu jeho skutkových tvrdení ani k samotnému rozsudku okresného súdu, voči ktorému odvolanie žalobcu smeruje.

Ďalej uviedol, že sa naďalej pridržiava svojich vyjadrení poskytnutých v predmetnom spore a pridržiava sa aj odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie.

4. Žalovaný 4/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol, aby odvolací súd odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie odmietol a v súlade s § 387 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

Zastával názor, že žalobca vo svojom odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali podanie odvolania v súlade s § 365 CSP.

Poukázal na rozsah odvolania (t. j. voči celému rozsudku), nakoľko žalobca v priebehu konania vzal časť žaloby späť (prvý výrok rozsudku) a súd prvej inštancie v tejto časti konanie zastavil. Žalobca nezdôvodnil, na základe akých dôvodov sa odvoláva aj voči tomuto výroku rozsudku.

Uviedol, že nepodal voči predmetnému rozsudku odvolanie, nakoľko sa v plnom rozsahu stotožnil s výrokom, ako aj odôvodnením rozsudku, ktorým okresný súd v časti konanie zastavil a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

V prípade, ak by odvolací súd uznal žalobcom uvádzané dôvody ako odvolacie dôvody v zmysle § 365 CSP, poukázal na svoje ústne vyjadrenia v priebehu pojednávania, ako aj na svoje písomné vyjadrenia k danej veci, ktorých sa v plnom rozsahu pridržiaval a žiadal, aby ich odvolací súd považoval za súčasť tohto vyjadrenia k odvolaniu a aby pri svojom rozhodovaní na ne v plnom rozsahu prihliadol.

Opakovane uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že výkon trestu odňatia slobody žalobcu v čase údajného porušovania jeho práv zabezpečovali príslušné ústavy, trval na svojom názore, že v súvislosti s výkonom trestu odňatia slobody žalobcu neporušil zásady rovnakého zaobchádzania, a teda nie je nositeľom pasívnej vecnej legitímácie v danom spore, ani keby k porušovaniu zásad rovnakého zaobchádzania došlo. Žalobca v priebehu konania neoznámil súdu prvej inštancie žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k žalobcovi z jeho strany došlo.

Bol toho názoru, že súd prvej inštancie v rámci súdneho konania vykonal dostatočné dokazovanie na to, aby mohol vyhlásiť rozsudok. Podľa CSP platí princíp formálnej pravdy, t. j. že súd pri rozhodovaní vychádza výlučne z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu. Podľa § 185 CSP teda môže súd vykonať len tie dôkazy, ktoré navrhli strany sporu, pričom sám rozhodne, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná (ak CSP neustanovuje inak). Súd potom hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Zastával preto názor, že žalobca nepredložil súdu žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali jeho

zásah do práv žalobcu. Mal za to, že všetko sú to len žalobcove subjektívne, ničím nepodložené a nepreukázané tvrdenia a domnienky.

Dodal, že v žiadnom prípade nepopiera právo žalobcu na obhajovanie svojich práv, avšak je nevyhnutné, aby toto právo bolo uplatňované efektívne a účelne (nie účelovo), a to nielen vo vzťahu k žalovaným ale i vo vzťahu k súdu. V opačnom prípade ide skôr o zneužívanie práva, kedy je toto právo zámkou pre formalistické a bezúčelné spory. Poukázal na Čl. 5 CSP.

Vyjadril presvedčenie, že súd prvej inštancie sa v priebehu konania so všetkými skutočnosťami riadne vysporiadal, vec správne právne posúdil, neporušil práva žalobcu na spravodlivý proces a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na odvolacom súde.

Na základe všetkých uvedených skutočností v priebehu súdneho konania považoval odvolanie za právne neodôvodnené a zastával názor, že nie je splnený ani jeden zo zákonných dôvodov na podanie odvolania. Poukázal na neexistenciu väd konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť

V prípade, že odvolací súd uzná niektorý z odvolacích dôvodov uvedený v odvolaní žalobcu, bude vykonávať dokazovanie a sám rozhodne vo veci, s poukázaním na vznesenú námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie (uznanú okresným súdom) žiadal, aby odvolací súd voči nemu konanie zastavil.

5. Žalovaný 3/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol, aby odvolací súd odvolanie voči rozsudku odmietol podľa § 386 písm. d) CSP, prípadne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 CSP.

Stotožnil sa s výrokmi rozsudku súdu prvej inštancie napadnutého odvolaním a jeho odôvodnením a procesný postup súdu prvej inštancie v konaní považoval za zákonný.

Bol toho názoru, že žalobca v odvolaní neuviedol relevantné skutočnosti, ktorými by boli naplnené odvolacie dôvody podľa § 365 CSP, toto odvolanie považoval len za rozsiahly súbor subjektívnych názorov žalobcu na postup súdu prvej inštancie v konaní.

Vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu v odvolaní poukázal na všetky svoje písomné alebo ústne vyjadrenia v konaní, ktorých sa pre potreby konania odvolacieho súdu pridriava. V tejto súvislosti považoval za nepravdivé žalobcove vyjadrenia o nepopretí jeho tvrdení žalovanými (napr. v bode 58. odvolania), nakoľko vo vyjadreniach žalovaných boli žalobcove tvrdenia vyvrátené.

Na základe vyššie uvedeného považoval odvolanie za právne neodôvodnené a nespĺňajúce žiadny zo zákonných dôvodov na podanie odvolania.

6. Žalovaný 2/ sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

7. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (podľa § 34 CSP), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1, 2 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku (druhý výrok) a v závislom výroku (tretí výrok) ako vecne správne podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

8. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo strán na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky).

10. Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok okresného súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a

zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty žalobcu v odvolaní.

11. V súvislosti s odvolacími argumentmi žalobcu odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobca v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré objektívne nemohol uplatniť v konaní pred okresným súdom a ktoré by spĺňali procesné podmienky uvedené v ustanovení § 366 CSP na to, aby mohli byť relevantným odvolacím dôvodom.

12. Základným vnútroštátnym právnym predpisom, ktorý vymedzuje zásadu rovnakého zaobchádzania je antidiskriminačný zákon, ktorý najmä definuje základné pojmy, vymenúva oblasti, v ktorých existuje povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania (sústreďuje sa na oblasť sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb, na oblasť vzdelania a na oblasť pracovnoprávných vzťahov) a pri týchto oblastiach vymenúva dôvody, na základe ktorých sa zásada rovnakého zaobchádzania musí dodržiavať. Taktiež ustanovuje formy diskriminácie t. j. aké konania príp. opomenutia alebo iné prejavy možno považovať za diskrimináciu. Zákon tiež zakotvuje výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania a podrobnosti o možnosti obrátiť sa so žalobou na súd v prípade jej nedodržania. Osobitnú oblasť diskriminácie ustanovuje § 3 ods. 2 ZoVTOS, podľa ktorého všetky práva ustanovené týmto zákonom sa zaručujú všetkým odsúdeným v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania. Aby určité správanie, konanie alebo opomenutie, prípadne určitá situácia alebo prax (ďalej len ako „konanie“) bola porušením zásady rovnakého zaobchádzania, antidiskriminačný zákon ako aj odborná literatúra vyžaduje splnenie určitých podmienok, ktorých splnenie si možno vyvodiť z okolností prípadu, ide o tzv. „prima facie“ prípadu. Týmto podmienkami sú diskriminačný dôvod, oblasť a forma diskriminácie. V rámci posúdenia porušenia zásady rovnakého zaobchádzania je preto žiadateľom namietané konanie potrebné posúdiť z hľadiska kumulatívneho splnenia týchto podmienok. Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z určitých dôvodov. Diskriminačný dôvod nie je potrebné dokazovať, jeho existenciu a príčinnú súvislosť medzi konaním a týmto dôvodom je však potrebné vyvodiť z okolností prípadu a musí existovať dôvodná domnienka jeho existencie a príčinnej súvislosti s konaním. Samotná základná definícia zásady rovnakého zaobchádzania, obsiahnutá v § 2 antidiskriminačného zákona, je vymedzená v súvislosti s existenciou diskriminačného dôvodu, a to nasledovne: „Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.“ Pre vyvodenie príčinnej súvislosti medzi diskriminačným dôvodom a konaním je spravidla potrebné porovnať domnelú obeť diskriminácie s inou osobou alebo osobami, ktoré sa nachádzajú alebo nachádzali v rovnakej alebo v porovnateľnej situácii (tzv. komparátor). Pričom domnulej obeti diskriminácie vznikla týmto rozdielnym zaobchádzaním nejaká nevyhoda.

13. Na označenie určitého konania za diskriminačné a na uplatnenie relevantných práv vyplývajúcich z antidiskriminačnej legislatívy je potrebné identifikovať všetky hmotnoprávne znaky diskriminácie v zmysle antidiskriminačného zákona. Týmto znakmi sú zakázaný dôvod diskriminácie, chránená oblasť, pomenovanie formy diskriminácie a určenie komparátora (osoby v porovnateľnej situácii).

14. V antidiskriminačnom spore sa ako prostriedok právnej ochrany obete diskriminácie uplatňuje tzv. presun dôkazného bremena na osobu, ktorá sa mala dopustiť diskriminácie. Táto osoba je povinná preukázať, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobca oznámi skutočnosť, z ktorých možno dôvodne usudzovať diskrimináciu.

15. Pokiaľ obeť diskriminácie svoju časť dôkazného bremena v súdnom konaní unesie, dochádza k presunu dôkazného bremena na žalovaného. Nie každé subjektívne znevýhodnenie je však potrebné považovať za diskriminačné konanie. Pre konštatovanie pravdepodobnosti výskytu diskriminačného konania v posudzovanom prípade je potrebné naplniť aj posledný znak - zakázaný dôvod diskriminácie, ktorý by bol motiváciou (pohnútkou) k subjektívnemu znevýhodneniu.

16. Vo väzbe na to je nevyhnutné, aby existovala príčinná súvislosť medzi konaním a subjektívne motivovaným dôvodom tohto konania. Napriek tomu, že v prípadoch diskriminácie sa od jej obete

nevyžaduje preukázanie zakázaného dôvodu, je potrebné, aby ho aspoň označila a zároveň aby existovala dôvodná pochybnosť o tom, že tento dôvod bol skutočne motívom namietaného konania a viedol k jeho negatívnym následkom. Obet' diskriminácie musí dokázať odlišné zaobchádzanie na základe konkrétneho identifikovateľného dôvodu.

17. V súvislosti s odvolacími argumentami žalobcu odvolací súd poukazuje na to, porušením práva na spravodlivý proces sa rozumie taký nesprávny procesný postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorým sa strane znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Civilný sporový poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Zákon v žiadnom zo svojich ustanovení pojem spravodlivý proces bližšie nešpecifikuje, pod porušením práva na spravodlivý proces je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje strane realizáciu konkrétnych procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Civilným sporovým poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov, ktoré by inak strana mohla pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. Vždy musí o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv (napríklad môže ísť o právo predniesť alebo doplniť svoje návrhy, zúčastniť sa pojednávania, vyjadrovať sa k veci, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu i k právnej stránke veci, právo podávať opravné prostriedky). Porušenie práva na spravodlivý proces nezakladá samo tvrdenie strany o existencii tejto procesnej vady; určujúcim je zistenie, že k vade tejto povahy skutočne došlo. Ak došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú odvolací súd napadnuté rozhodnutie zruší, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne (pozri napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/6/2010 zo dňa 26. 03. 2012, sp. zn. 3Cdo/158/2012 zo dňa 14. 11. 2012, sp. zn. 4Cdo/108/2012 zo dňa 26. 02. 2013 alebo sp. zn. 5Cdo/286/2012 zo dňa 07. 03. 2013).

18. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

20. Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že na strane žalobcu nebolo porušené jeho právo na spravodlivý proces a to nesprávnym procesným postupom súdu.

21. Odvolací súd uvádza, že Zápisnica o pojednávaní zo dňa 19. 06. 2020 (č.l. 316-323 spisu) má všetky atribúty v zmysle ustanovenia § 99 ods. 1 CSP, pričom obsahuje i podstatný obsah prednesov strán,

ktoré korešpondujú s vyhotoveným zvukovým záznamom z pojednávania. Odvolací súd poukazuje na to, že rozhodnutie o tom, čo je podstatné a čo a kým spôsobom treba zachytiť v zápisnici, je rozhodnutím sudcu, ktoré je limitované jeho subjektívnym vnímaním toho, čo na pojednávaní zaznelo a aký to má význam pre ďalšie konanie.

22. Súd prvej inštancie umožnil žalobcovi predniesť záverečnú reč, a to pred vyhlásením uznesenia dokazovania za skončené, pričom žalobca právo predniesť záverečnú reč v zmysle ustanovenia § 182 CSP aj využil (viď Zápisnica o pojednávaní zo dňa 19. 06. 2020, konkrétne č.l. 321-322 spisu).

23. Vzhľadom na odvolacie argumenty žalobcu odvolací súd poukazuje na to, že povinnosť strán tvrdiť potrebné skutočnosti v sporovom konaní sa nazýva povinnosť tvrdenia a vzťahuje sa vždy na konkrétnu skutočnosť uvádzanú stranami. V prípade, že ju strana splnila, platí, že uniesla bremeno tvrdenia. Existencia tvrdenej skutočnosti však podmieňuje existenciu dôkaznej povinnosti, teda povinnosti strany označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Nedodržanie povinnosti tvrdenia alebo dôkaznej povinnosti nie je procesne sankcionované, zväčša sa však prejaví v rozhodnutí vo veci, vo forme neúspechu strany v spore.

24. Pri hodnotení dôkazov Civilný sporový poriadok vychádza zo zásady ich voľného hodnotenia, ktorá vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotiacia úvaha súdu musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a musí byť preskúmateľná v inštančnom postupe. V priebehu dokazovania súd po vytriedení nepodstatných a nezákonných dôkazov ďalej hodnotí len dôkazy zostávajúce, teda dôkazy dôležité a právne relevantné, ktoré treba posúdiť z hľadiska ich pravdivosti. Posudzovanie pravdivosti konkrétneho dôkazu predpokladá, že sudca takýto dôkaz posudzuje najskôr izolovane z hľadiska vierohodnosti toho, kto ho podáva, a či získané informácie sú svojim obsahom pravdepodobné alebo nie. Následne súd pristúpi k posudzovaniu jednotlivých dôkazov v ich vzájomných súvislostiach tak, aby informácie vyplývajúce z dôkazov, ktoré považuje za pravdivé, tvorili ucelenú a logicky usporiadanú reťaz.

25. Po preskúmaní veci odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne rozhodol, keď žalobu žalobcu zamietol, nakoľko nezistil u žalobcu žiadnu formu diskriminácie v súvislosti s výkonom trestu odňatia slobody.

26. Žalobca prioritne neuniesol dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností, z ktorých možno odvodiť, že došlo k diskriminácii jeho osoby žalovanými 1/-4/, pričom žalobca neuniesol dôkazné bremeno ohľadne porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, resp. že by došlo k porušeniu jeho práv vyplývajúcich z Európskeho dohovoru o ľudských právach.

27. Pokiaľ žalobca vyčíta súdu prvej inštancie, že za neunesenie dôkazného bremena možno pripísať súdu prvej inštancie, ktorý porušil vyšetrovaciu zásadu, tento argument neobstojí, keďže súd prvej inštancie vykonal náležité dokazovanie, pričom súd prvej inštancie sa oboznámil i s obsahom spisov a s rozhodnutiami týkajúcich sa žalobcu v iných konaniach súvisiacich s predmetom tohto konania.

28. Odvolací súd poukazuje na to, že podľa ustanovenia § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Súd teda nemusí vykonať všetky dôkazy navrhnuté stranami. Výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať, je výlučne na súde. Keďže súd prvej inštancie odôvodnil dôvod, pre ktorý žalobcom navrhnuté dôkazy nevykonal (tieto vo vzťahu k predmetu sporu nebolo účelné ani hospodárne vykonať), nepostupoval v rozpore s Civilným sporovým poriadkom a tento postup nebol ani v rozpore s ustanovením § 311 CSP.

29. Odvolací súd zdôrazňuje, že súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody a jeho výkon v ústave na výkon trestu odňatia slobody predstavuje jeden z najzávažnejších zásahov štátu do základných práv a slobôd človeka, predovšetkým do osobnej slobody. Štát tak prostredníctvom orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov legitímne činí v zmysle Ústavy SR (čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50) a príslušných zákonov na účely ochrany kvalifikovaných záujmov (napr. ochrana života, zdravia, slobody a ľudskej dôstojnosti, majetku, verejného poriadku, životného prostredia, kultúrneho dedičstva, bezpečnosti štátu a pod.) v prípadoch, kde záujem na ich ochrane (v prípade uloženia

trestu odňatia slobody páchatelovi trestného činu ide o generálnu a individuálnu prevenciu, prevýchovu odsúdeného a ochranu pred opakovaným páchaním trestného činu) prevažuje nad osobným záujmom (osobnou slobodou) páchatelov trestných činov.

30. Je špecifikom nepodmienečného trestu odňatia slobody, že okrem zásahu do osobnej slobody má tento druh trestu a jeho výkon vplyv a zasahuje aj do iných ústavných práv a slobôd odsúdeného. Zo samej podstaty spôsobu výkonu trestu odňatia slobody (t. j. internáciou odsúdeného v ústave na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom je umiestnený v cele alebo izbe pod dohľadom príslušníkov zboru) vyplýva, že zároveň dochádza predovšetkým k obmedzeniu práva odsúdeného na súkromie, resp. práva na súkromný a rodinný život (čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 Ústavy SR), slobody pohybu a pobytu odsúdeného (čl. 23 ods. 1 Ústavy SR), zhromažďovacieho práva odsúdeného (čl. 28 ods. 1 Ústavy SR), práva na slobodnú voľbu povolania odsúdeného (čl. 35 ods. 1 Ústavy SR).

31. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že počas výkonu trestu je odsúdený povinný podrobiť sa obmedzeniam tých základných práv a slobôd, ktorých výkon by bol v rozpore s účelom výkonu trestu alebo ktoré sa nemôžu vzhľadom na výkon trestu uplatniť. Odsúdený je obmedzený najmä v práve na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, slobode pohybu a pobytu, zachovaní listového tajomstva a tajomstva dopravovaných správ a iných písomností, v práve slobodnej voľby povolania a v práve na nakladanie s vecami osobnej potreby (§ 4 ods. 1 ZoVTOS), pričom vonkajšia diferenciacia je výkon trestu podľa stupňa stráženia a riadi sa zásadou, že čím je vyšší stupeň stráženia, tým väčší je rozsah obmedzení; rovnako diferencovane je upravený aj výkon práv a formy zaobchádzania (§ 12 ZoVTOS).

32. Pokiaľ žalobca v žalobe uviedol, že fakticky nemá prístup k zdravotnej starostlivosti, pričom jeho zdravotný stav sa zhoršil po tom, čo mu bolo znemožnené individuálne rehabilitovať- posilňovať, odvolací súd poukazuje na to, že v priebehu konania nebolo preukázané, že by žalobcovi nebol umožnený prístup k zdravotnej starostlivosti s tým, že táto mu bola poskytovaná v zmysle ustanovenia § 31 ods. 1 ZoVTOS. V súvislosti s neposkytnutím riadnej zdravotnej starostlivosti ohľadne bolesti chrbta u žalovaného 1/ a znemožnenie rehabilitácie odvolací súd poukazuje na vyjadrenie žalovaného 1/ k žalobe zo dňa 13. 02. 2018 (č.l.74-84 spisu), z ktorého vyplýva, že žalovaný bol vyšetrený na neurológii s RTG výsledkom a na základe vyšetrení nebola doporučená žiadna liečba len fyzické šetrenie, nedvíhať bremená a boli mu odporúčené vertebrálne cviky. Cvičenie vertebrálnych cvikov a ich pravidelnosť závisela jedine od žalobcu, pričom sám žalobca na pojednávaní dňa 19. 06. 2020 uviedol, že nespochybňuje, že lekárka žalovaného 1/ zabezpečila CT, röntgen, aktuálne jeho zdravotné problémy nepretrvávajú, resp. nie sú v takej intenzite, nakoľko schudol (viď Zápisnica o pojednávaní zo dňa 19. 06. 2020; č.l. 316-323 spisu).

33. Súd prvej ďalej správne uviedol, že strava žalobcovi bola podávaná v súlade s ustanovením § 19 ZoVTOS, z ktorého vyplýva, že „odsúdenému sa poskytuje trikrát denne strava, ktorá zodpovedá odporúčaným výživovým dávkam, pritom sa prihliada na druh a náročnosť vykonávanej práce, vek a zdravotný stav odsúdeného. Pri stravovaní sa prihliada aj na kultúrne a náboženské tradície odsúdených. Medzi vydávaním jedál nesmie byť väčší časový odstup ako sedem hodín“ a v súlade s rozkazom ministra spravodlivosti č. 10/2016 o stravovaní v Zbore väzenskej a justičnej stráže. Z obsahu spisu vyplynulo, že zdravotný stav žalobcu neindikoval potrebu zvýšenia bielkovín v strave (viď Stanovisko O. W. G., vedúceho lekára ZZ, č.l. 86 spisu zo dňa 31. 03. 2017) s tým, že vo vyjadrení k žalobe žalovaný 1/ zo dňa 13. 02. 2018 uviedol, že žalobca požiadal o bezbravčovú stravu a jeho žiadosti bolo vyhovené, čím si žalobca sám vedome znížil príjem živočíšnych bielkovín. Žalovaný 1/ taktiež realizoval požiadavku žalobcu na zakúpenie bielkovín doplnkov realizovanú cestou zdravotníckeho zariadenia koncom marca 2017, avšak prípravok žalobca neprevzal, pretože obsahoval laktózu a tá mu „údajne“ nerobila dobre.

34. V súvislosti s odvolacími argumentami žalobcu odvolací poukazuje na to, že žalovaný 1/-4/ popreli skutkové tvrdenia žalobcu, preto skutkové tvrdenia žalobcu sa nepovažovali za nesporné (§ 151 ods. 1 CSP a contrario).

35. Pokiaľ žalobca poukázal na to, že on namietal nepriamu diskrimináciu, teda rovnaké zaobchádzanie napriek rozdielnej situácii, pričom nenamietal priamu diskrimináciu, čo súd prvej inštancie ignoroval, odvolací súd poukazuje na to, že žalobca si nesprávne vykladá pojmy priama a nepriama diskriminácia.

36. Priama diskriminácia je definovaná ako konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii. Priamou diskrimináciou je teda konanie, ktorým niekto priamo znevýhodňuje určitú osobu pre jej určitú vlastnosť alebo danosť (§ 2a ods. 2 antidiskriminačného zákona).

37. Žalobca v žalobe nepriamu diskrimináciu si vysvetľuje v rozpore s ustanovením § 2a ods. 3 antidiskriminačného zákona, keďže podľa jeho názoru: „Dôvodmi nepriamej diskriminácie sú (vzhľadom na žalobcovu povinnosť ich tvrdenia po objektívnom presune tzv. dôkazného bremena) osobné charakteristiky žalobcu, jeho hmotnosť presahujúca „priemerného spotrebiteľa“ (vo vzťahu ku ktorému stravná dávka koncipovaná) v priamej príčinnej súvislosti s ktorou sa zvýšené nutričné potreby jeho organizmu, podávanie sťažností, žalôb, podnetov proti žalovaným, a odmietanie diskriminácie - tieto dôvody sú v zmysle extenzívneho výkladu zakázaných (diskriminačných) dôvodov subsumovateľné pod zdravotné postihnutie, iné zmýšľanie, rod a iné postavenie.“

38. Odvolací súd poukazuje na to, že nepriama diskriminácia predstavuje navonok neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú osobu v porovnaní s inou osobou. Nepriama diskriminácia je teda niečo, čo navonok môže vyzeráť ako rovnaké zaobchádzanie, avšak pri bližšom skúmaní má diskriminačný efekt. Nepriamou diskrimináciou nie je, ak predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré by inak predstavovali tento druh diskriminácie, sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného záujmu a sú primerané a nevyhnutné na jeho dosiahnutie.

39. Odvolací súd konštatuje, že argument žalobcu ohľadne nepriamej diskriminácie sa týkal vlastne priamej diskriminácie, preto súd prvej inštancie správne skúmal (ne)existenciu eventuálnej priamej diskriminácie u žalobcu.

40. Súd prvej inštancie sa v rozsudku vysporiadal i so žalobcom namietanou nemožnosťou nepretržitého osemhodinového spánku u žalovaného 1/ (viď ods. 79) s tým, že odvolací dodáva, že žalobca bol umiestnený u žalovaného 1/ v oddiele s bezpečnostným režimom, pričom ZoVTOS neustanovuje presnú hodinu, odkedy má spánok prebiehať. Zároveň síce osvetlenie sa v čase nočného pokoja v cele a izbe zhasína, avšak krátkodobé osvetlenie je pri kontrole povolené (§ 21 ZoVTOS).

41. Odvolací súd konštatuje, že žalobca nepreukázal, že žalovaný 2/ mu umožnil styk širší s advokátom než žalovaný 1/, keďže z Ústavného poriadku pre odsúdených v ÚVTOS Leopoldov vyplýva, že rozhovor medzi odsúdeným a advokátom sa môže uskutočniť v pracovných dňoch v čase od 13.00 hod. do 15.00 hod (viď čl. 51-61 spisu).

Odvolací súd zdôrazňuje, že žalobca bol odsúdeným, pričom ex lege (§ 38 ods. 2 ZoVTOS) vyplýva, že rozhovor medzi odsúdeným a advokátom sa môže uskutočniť len v čase a rozsahu nenarúšajúcom ústavný poriadok s tým, že riaditeľ ústavu určí podmienky a spôsob vykonania rozhovoru, preto podľa názoru odvolacieho súdu žalobcom zvolené komparátory (osoby neobmedzené na osobnej slobode) nie sú osobami, ktoré sa nachádzajú alebo nachádzajú v rovnakej alebo v porovnateľnej situácii.

42. Ďalej súd prvej inštancie správne poukázal na ustanovenie § 23 ods. 1 ZoVTOS, z ktorého vyplýva, že: „Odsúdený môže mať pri sebe v cele alebo izbe fotografie, vlastné knihy, časopisy, študijné materiály, písomnosti, ktoré bezprostredne súvisia s konaním vo veci, v ktorej odsúdený vykonáva trest, ako aj písomnosti týkajúce sa iných právnych vecí odsúdeného, osobnú korešpondenciu, potreby na korešpondenciu, hygienické potreby, veci zakúpené podľa § 30, v množstve, ktoré zodpovedá možnostiam ich uloženia v skrinke, hodinky, elektrický holiaci strojček, ponorný varič alebo rýchlovarnú kanvicu, ak je v cele alebo izbe elektrická zásuvka a spíňa podmienky podľa odseku 3, a ďalšie veci povolené riaditeľom ústavu.“

ZoVTOS výslovne ustanovuje, že jedine riaditeľ ústavu určuje veci osobnej potreby, ktoré môže mať odsúdený pri sebe mimo celej alebo izby.

Z ustanovenia § 23 ods. 1 VTOS nie je možné vyvodiť, že notebook je vecou osobnej potreby, ktorú by ex lege mohol mať žalobca pri sebe v cele.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že príslušník zboru je oprávnený vyzvať osobu, ktorá vstupuje do chráneného objektu, nachádza sa v ňom alebo z neho odchádza, aby mu vydala zbraň, prostriedok audiovizuálnej techniky alebo inú nedovolenú vec, pričom prostriedkom audiovizuálnej techniky je aj prenosný počítač s tým, že odňatý prostriedok audiovizuálnej techniky je príslušník zboru

povinný vrátiť pri prepustení osoby z výkonu trestu odňatia slobody (§ 15 zákona č. 4/2001 Z.z. o Zbore väzenskej a justičnej strážie v znení neskorších právnych predpisov).

Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že žalobcom zvolené komparátory (osoby neobmedzené na osobnej slobode) nie sú osobami, ktoré sa nachádzajú alebo nachádzajú v rovnakej alebo v porovnateľnej situácii.

Súd prvej inštancie vo vzťahu k rozsahu používania počítača u žalovaného 1/ v porovnaní so žalovaným 2/ správne poukázal na to, že žalobcovi bol umožnený prístup k počítaču dvakrát do týždňa mimo cely, pričom právo na informácie vo výkone trestu odňatia slobody podlieha prirodzeným obmedzeniam v súvislosti so znením ust. § 3 ods. 4, § 4 ods. 1 ZoVTOS, ako aj obmedzeniam vyplývajúcim z časového rozvrhu, materiálnych a personálnych podmienok v tom ktorom ústave, ako aj obmedzeniam vyplývajúcim zo zaradenia osoby odsúdeného do oddelení jednotlivých stupňov stráženia.

43. Odvolací súd súhlasí s názorom prvej inštancie, že v civilnom sporovom konaní súd nie je oprávnený preskúmať zákonnosť rozhodnutia o opodstatnenosti umiestnenia žalobcu do oddielu s bezpečnostným režimom sprísnenom bezpečnostnom režime tohto rozhodnutia ani správnosti postupu nie je v kompetencii civilného súdu a to ani ako otázky predbežnej (§ 194 ods. 2 CSP), keďže toto rozhodnutie nespadá do sféry práva súkromného (§ 3 CSP), ani nebolo zverené do jeho rozhodovacej právomoci iným zákonom (§ 4 CSP). Opodstatnenosť umiestnenia odsúdeného do oddielu s bezpečnostným režimom preskúmava riaditeľ ústavu a prokurátor vykonávajúci dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave najmenej raz za tri mesiace (§ 81 ods. 5 ZoVTOS).

45. „Vzťahy v oblasti výkonu trestu patria do právnej úpravy verejného práva trestnoprávneho charakteru a rozhodovanie o nich nemožno považovať za rozhodovanie správneho orgánu v oblasti verejnej správy, keďže ide výlučne o právomoc, ktorá vyplýva z ustanovení zákona a týka sa vecí, ktorá súvisí s inštitúmi Trestného poriadku.“ (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/53/2011 z 20. marca 2012)

46. Odvolací súd poukazuje na to, že z „Preskúmania opodstatnenosti umiestnenia odsúdeného (žalobcu) do oddielu s bezpečnostným režimom“ riaditeľom žalovaného 1/ (plk. Mgr. F. G.) zo dňa 16. 01. 2018 vyplýva odôvodnenosť umiestnenia žalobcu v oddielu s bezpečnostným režimom (t.j. uvedenie rozsudkov, na základe ktorých bol žalobca odsúdený na trest odňatia slobody - rozsudok Krajského súdu Brno-pobočka Zlín sp. zn. 61T/7/2013 za trestné činy podľa Trestného zákona Českej republiky, ktoré boli prekvalifikované rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23Ntc/5/2014), a to so špecifikáciou právnej kvalifikácie jednotlivých trestných činov poukazom na to, že žalobca bol obžalovaný v trestnej veci sp. zn. 7T/6/2011 vedenej na Okresnom súde Bratislava I. za zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Trestného zákona a v trestnej veci sp. zn. 1T/73/2003 vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica, za zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona, pričom podľa riaditeľa žalovaného 1/ vzhľadom na preventívno-bezpečnostný aspekt bolo umiestnenie žalobcu do oddielu s bezpečnostným režimom dostatočne odôvodnené (č.l. 98 spisu).

47. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom prvoinštančného súdu, že z ustanovenia § 30 ZoVTOS nevyplýva, že odsúdení v jednotlivých ústavoch majú právo nakupovať potraviny a veci osobnej spotreby za rovnaké ceny, resp. za totožné ceny ako sú v obchodoch, ktoré navštevujú osoby, ktoré nie sú zbavené osobnej slobody. V trhovom hospodárstve by bolo taktiež v rozpore s princípom slobodného podnikania nariadiť prevádzkovateľom ústavných predajní vo všetkých ústavoch zboru, aby predávali rovnaké tovary za rovnaké ceny.

Pokiaľ žalobca navrhol vykonať dokazovanie (nájomnou zmluvou žalovaného 1/ s prevádzkovateľom bufetu, vypočuť ako svedka prevádzkovateľa ústavného bufetu do 01. 01. 2017 a ustanoviť do konania znalca) podľa názoru odvolacieho súdu ani vykonaním týchto dôkazov vzhľadom na uvedené by nebolo možné k inému záveru než, že na strane žalobcu nedošlo k diskriminácii.

48. Prvoinštančný súd správne poukázal na ustanovenie § 27 ods. 1 ZoVTOS, z ktorého vyplýva, že odsúdený má právo najmenej dvakrát za kalendárny mesiac telefonovať v trvaní najmenej 20 minút v čase určenom v ústavnom poriadku prostredníctvom telefónneho zariadenia umiestneného v ústave najviac piatim blízkym osobám, ktorých meno, priezvisko, adresu a telefónne číslo uvedie vo svojej písomnej žiadosti. Riaditeľ ústavu môže v odôvodnených prípadoch povoliť odsúdenému telefonovať aj s inou ako blízkou osobou.

Nastavením limitov telefonovania v RGR nedošlo k porušeniu zákonného práva žalobcu na telefonovanie v zmysle § 27 ods. 1 ZoVTOS.

Žalobca bol umiestnený v oddiely s bezpečnostným režimom, preto mu vzniklo právo na telefonovať dvakrát za kalendárny mesiac v trvaní najmenej 25 minút. Odvolací súd zdôrazňuje, že trest sa vykonáva diferencovane, s tým že pohyb, kontakt, spôsob zabezpečenia a uplatňovania práv odsúdeného je rozdielny podľa stupňa stráženia (§ 3 ods. 5 ZoVTOS), preto názor prvoinštančného súdu, že porovnávanie sa s osobami zaradenými do oddielov s iným nižším stupňom stráženia nie je namieste a nepredstavuje diskriminačný dôvod z titulu iného postavenia.

49. Keďže nebolo na strane žalovaných 1/ - 4/ zistené žiadne diskriminačné konanie voči žalobcovi, preto nebol dôvod zaoberať sa podmienkami primeraného zadostučinenia v peniazoch, resp. povinnosťou žalovaných 1/ - 4/ upustiť od neoprávneného zásahu do práva žalobcu, ktorých predpokladom je nedodržanie rovnakého zaobchádzania.

50. I z rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu je známe, že žalobca podáva opakovane žaloby z titulu porušenia jeho práv v súvislosti s výkonom trestu odňatia slobody. Názorom súdu prvej inštancie, že na strane žalobcu došlo k zneužitiu práva v zmysle čl. 5 CSP, nebolo porušené právo žalobcu na spravodlivý proces, keďže súd prvej inštancie spor riadne prejednal a vo veci samej aj rozhodol.

51. Vzhľadom na uvedené odvolaciemu súdu neostala iná možnosť ako rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku (druhý výrok) vrátane závislého výroku o trovách konania (tretí výrok) podľa ustanovenia § 387 ods. 1,2 CSP potvrdiť.

52. Odvolaním nenapadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie (prvý výrok) zostal nedotknutý (§ 367 ods. 2 CSP).

53. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP, z ktorého vyplýva: „O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí“. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní aplikoval zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu) vyplývajúcu z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. V tomto prípade boli v odvolacom konaní plne úspešní žalovaní 1/-4/, zásadne by teda mali nárok aj na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Pretože však zo spisu odvolací súd nezistil, že by žalovaným 1/-4/ v odvolacom konaní nejaké účelne vynaložené trovy vznikli, odvolací súd im náhradu trov tohto odvolacieho konania nepriznal.

54. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Podľa ustanovenia § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a) bolo podané oneskorene, b) bolo podané neoprávnenou osobou, c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d) nemá náležitosti podľa § 428, e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

Odvolací súd poučuje strany v zmysle ustanovenia § 160 CSP o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou a o možnosti požiadať Centrum právnej pomoci o predbežné poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytnutí právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení ďalších zákonov.